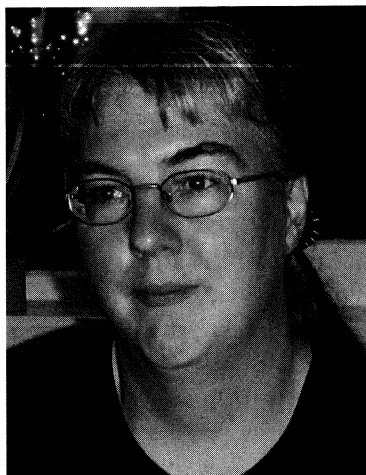

För ung för string?

Vuxnas och barns debatter om "sexiga" flickkläder

VIVEKA BERGGREN TORELL är doktorand vid etnologiska institutionen, Göteborgs universitet, och arbetar på en avhandling om folkhemmets barnkläder. Hon har ägnat sig åt ämnet barnkläder med historiskt perspektiv även i det museipedagogiska projektet "Ett sekel i skylten – Barnkläder som industriellt kulturarv".

Vuxna ser ofta flickkläder som genom skärningar och material framhäver kroppens former, eller blottar huden, som sexualiserande. T.ex. berättar en kvinna, i en kort insändare till en dagstidning,¹ att i affärerna har hon hittat stora sovtröjor med Snobben-tryck och underkläder av bomull med Nalle Puh till sig själv, medan plagg i hennes treåriga dotters storlek ser helt annorlunda ut: "...slingiga underkläder, små tajta toppar, lågt skurna byxor med paljetter, leopardmönstrad minikjol med mera. Kläder som skickar märkliga signaler till både min dotter och hennes omgivning – och som dessutom är hopplösa att leka i". Insändaren avslutas med orden: "Naturligtvis får vuxna människor klä sig som de vill. Men är det bara jag som tycker att det är något fel när vi byter utseende med våra barn?" (Göteborgs-Posten 29 maj 2001).

Genom sina argument att barnkläderna är olämpliga för lek och att de sänder ut märkliga signaler visar den här kvinnan att åsikter om flickors sexualiserande kläder ingår i en stor diskussion om att barndomen är hotad. Hon tycks tillhöra dem som vill hålla fast vid barndomen som en separat, skyddad period av livet, en tid då barn ska sysselsättas med andra saker än vuxna – i första hand lek. Eftersom barns tillgång till information om vuxenvärlden har ökat bl.a. genom nya medier blir det dock allt svårare att upprätthålla idén om den goda barndomen som en oskuldsfull period, befriad från vuxenlivets ansvar och problem. Medieforskare har diskuterat samhällsförändringarna i termer av att barndomen håller på att försvinna eller dö bort (Postman 1983, Buckingham 2000). Som exempel på uppluckringen av gränser mellan barn- och vuxenvärld tar konsumtions-

forskare upp hur barns och vuxnas symbolvärldar blandas ihop genom att många konsumtionsvaror i dag används av både barn och vuxna (Brembeck och Johansson 1997; Mc Veigh 2000). Det är denna symbolblandning, t.ex. barnkläder i samma stil som mode för vuxna, som kvinnan i sin insändare uttrycker att hon är upprörd över.

En annan talande insändare kommer från vad jag ser som en verkligt oroad och bekymrad vuxen, som är rädd att barn ska råka illa ut. Att döma av signaturen "Skrämd morfar" är det en man. Som för att understryka deras sårbarhet och oskyldighet använder han benämningen "småbarn" på äldre flickor vars klädsel upprör hans känslor: "Varje gång jag är i Femmanhuset² ser jag minst ett dussintal småbarn, 11–13 år, som går runt i tajta sexiga kläder och då är det bara en sak jag undrar över. Varför låta barn bli sexobjekt för att klädföretagen ska tjäna pengar? Rensa bort alla sådana kläder som kan vara attraherande eller stötande på vuxna!" (GP 3 december 2001).

Att vuxnas oro kommer till uttryck just kring vad de uppfattar som flickors sexualiserande kläder blir förstäeligt eftersom det finns en stark föreställning om att fysiologisk sexuell mognad markerar gränsen mellan barndom och vuxenhet och utgör en personlig förändring utan återvändo för individen. För att hålla isär kategorierna barn och vuxen ser vuxna barn som asexuella och definierar ut dem från allt vad som har med sex att göra (Gittins 1998:174). Att se flickor klädda i plagg utformade så att de sänder ut signaler som anspelar på sex, ställer därför till tolkningsproblem. Det man ser framför sig aktiverar samtidigt meningar som har med två motsatta kategorier att göra – barn och vuxen. Det blir ett problem att

relatera begrepp som hänger samman med de skilda kategorierna till varandra, t.ex. oskyldighet och sexualitet. Lösningen blir att kontrastera gott mot ont. De sexualiserande flickplaggen blir hotfulla exempel på hur barndomens oskuldsfullhet tycks trängas bort av sexuella uttryck från vuxenvärlden.

OMEDVETNA BEGÄR

När man talar om sexiga flickkläder görs ofta särskilt perversa personer till bärare av det (hotfulla) begär som kläderna antas bidra till att intensifiera. Men rädslan för våldtäktsmannen skulle paradoxalt nog inte kunna uppstå om inte t.ex. "den skrämd morfader" själv, åtminstone tillfälligt, såg de 11–13-åriga flickorna på samma sätt som han antar att förbrytaren gör – dvs. som sexobjekt, framställda med hjälp av de kläder han tolkar som särskilt utmanande. Något som enligt de rådande normerna för hur vuxna får betrakta barn är fullständigt otillåtet och därför störande (jfr Gittins 1998:207; Walkerdine 1997:173).³ Om vuxna slapp se flickor klädda i sexualiserande kläder skulle de komma ifrån besväret att behöva inordna sina intryck av den materiella "verkligheten" – med sin potential att leda till mångtydiga, skiftande innebörder – i redan etablerade motsatskategorier. Och de skulle också slippa konfronteras med sina egna undermedvetna sexuella begär till barns kroppar. Sådana teorier ställer frågan på sin spets: Kan det vara så att vuxna som fördömer dagens flickmode mest är ute efter att skydda sig själva, även om de motiverar sin upprördhet med att barn behöver skydd för att kunna fortsätta leva i oskuldsfullhet? (Gittins 1998:200f, 206; Walkerdine 1997:176, 182.)

Frågan är relevant. Men det är även tanken att många vuxna skulle bli förnärmade om de fick den ställd till sig i vardagliga samtal. Genom antydningen att vi alla hyser begär till barns kroppar riskerar man förstärka vuxnas rädsla att barn är oskyddade. Ökad kontroll över barn kan bli följd, för vuxnas omsorger om barn är dubbelriktade – samtidigt som vi skyddar barn så kontrollerar vi dem. Enligt medieforskaren David Buckingham är vuxna inriktade på att "...keep them confined to social arenas and forms of behaviour which will not prove threatening to adults, or in which adults will be unable to threaten them" (Buckingham 2000: 12). Hur kan man då diskutera dagens mode för flickor utan att riskera att bidra till att stärka vuxnas rädslor och försvar, vilket i sin förlängning kan leda till repressiva effekter i barns liv? Utifrån den s.k. nya barndomsforskningens⁴ grundläggande synsätt att barn är aktiva meningsskapare som inte tar över vuxnas meningar om olika företeelser rakt av kan man hävda att nya infallsvinklar på ämnet kan framträda genom barns egen debatt. Bara för att vuxna ser modet som sexualiserande är det inte självskrivet att barn gör det.

KÄNSLOSAM DEBATT OM KONTROVERSIELLT PLAGG

På *Kamratpostens* (KP) insändarsida debatterar barn flickmode i känslösam ton. Åren 2000–2001 togs särskilt stringtrosor upp.⁵ I meningar som ibland följs av mängder av utropstecken, för att betona att det är starka känslor som förmedlas, beskriver insändarskribenter t.ex. att de är *förbannade*, *irriterade* eller att stringtrosor är *äckliga*. Jag har tolkat debatten ut-

ifrån sociologen Fred Davis (1992) teorier om att människor genom sitt bruk av kläder inte uttrycker känslan av en inre personlig identitet, utan framför allt bearbetar olika sociala identitetsambivalenser. Flickors insändare till KP visar därför som jag ser det att de med hjälp av stringtrosor och andra kroppsnära eller bitvis "kroppsavslöjande" kläder bearbetar ambivalenser i sitt dagliga liv.

Genom att två flickor med motsatta synsätt kommer till tals i samma nummer av tidningen står det klart redan från debattens start att stringtrosor är kontroversiella. Den ena har genom att testa plagget skaffat sig argumentet mot stringtrosor att de är "våldigt obekväma" (KP 11:2000). Hon skriver: "Jag hatar alla tjejer som retar mig varje dag bara för att jag inte använder stringtrosor. Herregud vi går i fyran." I hennes slutkläm har hatet ersatts av förtvivlan över situationen: "Jag gråter varje kväll bara för detta. Jag har snart inga kompisar kvar som inte har gått över till string-gänget" (ibid). I en annan skolklass har dock även flickan med motsatt inställning blivit utsatt för verbala trakasserier: "Jag blir så trött på folk som kallar en dum i huvudet och hora m.m. bara för att man sminkar sig, har stringtrosor och stora bröst!" (ibid).

AMBIVALENSER KRING ÅLDER OCH MOGNAD

I många insändare tas upp att man inte ska försöka framställa sig som äldre än man är genom sitt val av kläder. Flickan som berättade att hon gick i fyran, då man är cirka 10 år, tycks t.ex. mena att hennes klasskamrater bör inse att de är alldeles för unga för att använda stringtrosor. Några nummer senare får hon

Annonser för Sloggi underkläder 2004 – stringtrosor marknadsförs som produkt särskilt för unga kvinnor. Kanske ett reklambudskap som även fångade yngre flickors intresse?

medhåll av en tjej som trots att hon är ett par år äldre inte ens har funderat på att plagget skulle vara något för henne: "Det är väl din sak om du ska ha string eller inte, eller? Själv ska jag börja sexan och har inte haft en tanke på det" (KP 13:2000).

I KP finns dock ingen samstämmighet om vid vilken ålder det är acceptabelt att börja klä sig i stringtrosor. En del flickor tycks vara positiva till plagget för det hjälper dem att bearbeta ambivalens kring processen "flicka på väg att bli kvinna". T.ex. intervjuas en flicka som började använda plagget redan när hon gick i åk 3 (KP 16:2001). Hennes val av stringtrosor tycks inte i första hand vara till för att visa att hon "vuxet" bestämmer alldeles själv eller att hon vill visa en upprorisk attityd

mot vuxenvärldens normer för vad som är passande för en flicka i hennes ålder. I artikeln berättas nämligen att innan hon handlade plagget frågade flickan sin mamma, som godkände inköpet. Men plaggets lockelse är ändå skapad genom anknytning till vuxenhet. Det blir tydligt när flickan skriver att från början var det obekvämt att ha stringtrosor, men samtidigt kändes det lite spännande och vuxet (ibid). Genom att klä sig i stringtrosor skapar hon en känsla av vuxenhet och övar på att "vara kvinna".

I inköpsituationen var kopplingen till vuxenhet dock mest besvärande. En äldre kompis fick gå fram till kassan när flickans första stringtrosor skulle köpas: "Jag var rädd att kassörskan skulle tycka att jag var för liten för att använda string" (KP

16:2001). Känslan av att det är ett problematiskt – närmast förbjudet – företag att köpa stringtrosor som 9-åring kan ha förstärkts av att flickan och hennes kompis förmodligen var på en dam- eller tonårsavdelning. Enligt KP säljer nämligen ingen klädkedja i Sverige stringtrosor i barnstorlekar (KP 16:2001).

AMBIVALENS KRING GRUPPTILLHÖRIGHET

Insändare ger exempel på hur stringtrosor har bidragit till en polarisering inom flickgrupperna i ett par skolklasser (KP 11:2000). Inställningen till stringtrosor har kopplats samman med frågan om att vara innesluten i eller utesluten ur klassens dominerande grupp. Därför har flickorna känt sig tvungna att ta ställning till plagget. Identitetsambivalensen har gällt om man är (och vill vara) en "gängmedlem" eller inte. Både de som inte vill ha stringtrosor på sig och tvärtom de som klär sig i plagget har kunnat uppleva sig som uteslutna, beroende på majoriteten i olika klasser. Det överordnade budskapet i insändarna är att flickorna vill slippa bli retade för sina skilda ställningstaganden. Man förstår att polariseringen kan vara en utdragen process. Den förtvivlade flickan som nämndes tidigare har haft vänner. Men efter att tag har snart alla gått över till "string-gänget".

Den mest relativistiska attityden i barnens debatt finns i ett inlägg från två flickor som använder stringtrosor: "Vi använder string och vi är 11,5 och 12 år. Du får gärna ha på dig dina boxershorts! Vi bryr oss inte!" (KP:s pratbilaga 2001). De tycks inta positionen "vi som vågar vara annorlunda". Användning av ett kontroversiellt plagg som stringtrosor kan ju

ge möjlighet för en person att skilja ut sig. Just för den som själv vill profilera sig tycks det vara klokt att ha en tillåtande attityd till att andra väljer annorlunda. För särskiljande med hjälp av stringtrosor kan bara upprätthållas om merparten av flickorna i omgivningen håller fast vid att välja boxermodell eller andra mer kroppstäckande trosmodeller.

AMBIVALENS KRING ESTETISERING AV KROPPEN

Ett argument för stringtrosor som upprepas i KP är att de kan bidra till att den synliga ytan på den byxbeklädda skinkan blir perfekt slät: "Det är mycket snyggare under tajta byxor. Jag gillar inte när troskanten syns" hävdar t.ex. en flicka (KP 16:2001). Den postmoderna konsumtionskulturens fokusering på kroppen kan ses som åsiktens större kontext. Det handlar om den viktiga ytan och om ambivalens kring estetisering av kroppen.

I dag understryks utseendets betydelse genom att tidningar och reklam framställer bilder av vackra kroppar på ett sådant sätt att de förknippas med njutning och frihet. Syftet är att slå fast att de positiva känslorna som visas upp kan skapas genom förändringsarbete riktat mot kroppen, som inbegriper konsumtion av varor, tjänster eller upplevelser (Featherstone 1994:105). Kroppsidealet att man ska utstråla styrka och självdisciplin – för att berätta om hur man deltar i konsumtionskulturens livsstilsval – växte fram från 1980-talet. När kroppen började ses som ett viktigt kommunikationsmedel i människors självpresentation ställdes allt större krav på själva kroppens estetik och förhållandet mellan kropp och kläder förändrades. Att omforma eller dölja krop-

pen med hjälp av kläderna blev inte längre huvudsaken, utan med ett kroppsnära mode blev kroppen "sådan den är" basen för klädselns siluett (Thesander 1994: 215ff). Just stringtrosor har potential att som minimalt underplagg framhäva den "naturliga" kroppens former. Frånvaron av tyg på skinkorna gör att bakens "naturliga" form får stort genomslag på hur klädseln på ytan formar sig. Ja, stringtrosorna blir ett plagg med vars hjälp en del av kroppens form direkt översätts till den yttre klädselns yta.

För en del flickor kanske det är viktigt att ingen extra tygrand stör intrycket av vältränade höft- och skinkmuskler eller att frånvaron av extra fett på baken märks väl genom en tajt långbyxa som ligger an direkt mot huden. De anledningarna till att använda stringtrosor kan alltså ses som kopplade till en allmän betoning på kroppen som tecken i dag – något som inte bara har med sex att göra.

Men frånvaron av tyg på skinkorna kan också leda tillbaka till temat sexualisering. Detta utifrån teorier om "den manliga blicken", som beskriver objektiveringen av kvinnan som en del av själva seendet och av proceduren att skapa bilder (Mulvey's teorier från 1975 diskuterade av Hirdman 2001:53). Den manliga blicken delar upp kvinnokroppen i erotiserade zoner, som ges skiftande uppmärksamhet i olika tider. Bröst, nacke, vrister, ben osv. Även barn möter det synsättet i tidningar riktade till deras ålderskategori, t.ex. i *Barbie Magazine* (Majer O'Sickey 1994:31). Utifrån de här teorierna kan man se det som att stringtrosor, i kombination med tajta byxor eller nästan genomskinliga kjolar, gör baken till en erotiserad zon av flickors kroppar. Att uppdelning av kroppen är något flickor tar till sig, och att just baken ses som en av zonerna att tänka på, kom-

mer till uttryck i en artikel i *Göteborgs-Posten* där några tonåringar får frågan om vilka utseendekrav som finns på flickor i dag. Ett av svaren är att man måste ha platt mage och fin "röv" (GP 7 mars 2004).

AMBIVALENS KRING FEMININITET

Debatten i KP visar att ordet "sexigt" inte bara förekommer bland vuxna. Det används även av barn för att beskriva utseende som kläder kan bidra till att ge – eller som enligt en insändare viss klädsel inte ger: "Jag fattar inte hur ni kan gå omkring i rosa kläder och lila Bufalo.⁶ Ni blir inte sexiga! Speciellt inte när ni går med för stor bh när ni är 11 år. Så är det!!!" (KP 3:2001). Jag ser det som att detta och liknande inlägg visar på ambivalenser kring hur man ska uttrycka femininitet, när man ser sig själv som någonstans i övergången mellan att betraktas som "flicka" och "kvinna". Genom tidningars reportage där t.ex. senaste mode och sminkning lärs ut framstår femininitet som ett hantverk, som en iscensättning som görs med hjälp av olika konsumtionsvaror (Hirdman 2001:244, 295). Flickor kan känna stor ambivalens kring frågan vilken kvinna de vill göra sig till med hjälp av utseendeförändringar och kläder.

I insändare där stringtrosor nämns, antingen positivt eller negativt, tas särskilt två beteckningar på kvinnor upp till debatt – bimbo och bitch. "Måste man på skolfester se ut som en bitch? Alla i min klass har v-ringad topp, benvärmare nertryckta över buffaloskorna och genomskinliga kjolar så att man ser dom sexiga stringtrosorna. Måste man se så jävla korkad ut?" undrar en flicka. Genom att använda stringtrosor – som ett av flera attri-

but – tycks flickor riskera att bli kallade bimbo eller bitch, vilket en del opponerar sig emot: "Man är ingen bitch för att man har stringtrosor, bh, smink och kille. Det har jag och jag är ingen bitch, så skärp er" (KP:s pratbilaga 2001). Plagget verkar å andra sidan vara viktigt för en flicka som ser det som positivt att kalla sig bimbo: "En del fattar inte att vi *vill* ha smink, stringtrosor och så vidare. Det är faktiskt ingen som har tvingat på oss det, och vi är inga offer för 'manssamhället'! Och apropå att vara sig själv, så är väl bimbos sig själva om dom är bimbos?" hävdar hon (KP 16:2000).

Barnforskarpositionen att man ska ta reda på barns egna åsikter är viktig så länge kategoriseringar i barn och vuxen består och förstärker skillnader i livsvillkor mellan människor i olika åldrar. Men man måste också uppmärksamma hur uppfattningar inom barngrupper relaterar till det omgivande "vuxensamhället". En flickas upplevelser av att hon klär sig i stringtrosor och kallar sig bimbo av fri vilja kan inte förnekas. De är berättigade utifrån hennes synsätt och erfarenheter. Men det komplexa skeendet att växa upp i dag, som flicka på väg att bli kvinna, måste problematiseras. Förmodligen möts hon även av andra tolkningar av ordet bimbo än dem som hon själv står för. I vissa situationer ges ordet säkerligen nedvärderande innebörd. I KP ges exempel på hur begreppet bitch flyter runt mellan olika betydelser.

I ett inlägg till KP kan t.ex. man läsa: "Jag skulle bara vilja påpeka att bitch inte alls betyder 'babe in total control of herself', det betyder honhund! Hur trög får man bli egentligen?" (KP 15:2001). Vissa flickor tycks alltså ha omladdat bitch till något positivt medan andra inte är beredda att göra detsamma.

Enligt min mening måste man också – trots att synsättet blivit kritiserat för att vara ahistoriskt och generaliserande – återknyta till de feministiska diskussionerna från 1970-talet. De hjälper oss uppmärksamma att kvinnors- och flickors kroppar fortfarande ofta framställs som objekt i medierna. Enligt den psykologiskt inriktade barnomsforskaren Valerie Walkerdine finns överallt bilder där flickor framställs på ett ambivalent erotiskt sätt – med något som kan kallas förförande oskuldsfullhet (1997:165).

REFLEXIVA FUNDERINGAR

KRING OBJEKTIVERANDE PRAKTIKER

KP-debatten visar dock att hur barn påverkas av medias budskap är långt ifrån entydigt. En *del* insändare till KP bekräftar att den manliga blickens primat och kvinnors självpåtagna roll att framställa sig som begärliga objekt är något barn uppfattar som en del av dagens "verklighet" och har svårt att inte falla in i själva. Men barnens insändare visar framför allt att tankarna att flickor tidigt lär sig att förändra sin kropp och klä sig för att väcka begär och att pojkar lär sig att titta på flickor som objekt, är en diskursiv kontext till diskussionerna om kläder och utseende i KP – en kontext av etablerade förståelser som barn förhåller sig till på många olika sätt. För många gånger när barn gör sig hörda i KP är det inte så enkelt som att de objektiverande praktiker-
nas giltighet oproblematiskt accepteras som "sanningen om hur det är". Oftast reproduceras förståelserna inte "rakt av".

Vissa barn tycks snarast vara medvetna om att kunskaper om hur vanlig objektiveringen av kvinnor är i dagens samhälle och om hur den går till, kan användas för

reflexiva funderingar som leder flickor ur "offerpositionen". Bland dem av KP:s insändarskribenter som bekräftar att det fortfarande är relevant att tala om "den manliga blicken" finns t.ex. en flicka, som i ett svar till en "medsyster" som inte vill ha string, berättar att hon har känslan av att flickor klär sig i stringtrosor för killars skull. Men hon ifrågasätter också grunderna för att känna så: "Det känns som att man ska ha det bara för att killarna ska gilla en, men det är ju löjligt. Vilken kille i fyran bryr sig om det? Man är väl inte en bättre kompis för att man har string. Om de tror att man är det, är de inget att ha, jag lovar! Stå på dig!" (KP 13:2000)

Andra verkar förhålla sig mer öppet kritiska till den feministiska diskursen om att kvinnor utsätts för objektivering. Insändaren från flickan som hävdade att hon och hennes likar som bar stringtrosor och sminkade sig inte var offer för manssamhället, utgör ett exempel på hur sådan kritik kan se ut i KP. Till samma strömning hör, som jag ser det den relativistiska inställningen att "Feminism handlar även om att alla ska få klä sig som de vill!" (KP 14:2000). Både vuxnas och barns insändare visar att flickor inte kan det i dag!

SAMMANFATTNING

Som vi sett finns inget samlat barnsynsätt på stringtrosor. Och det är lika omöjligt att etablera en gemensam vuxenståndpunkt. Det finns inte heller något samlat sätt att se på stringtrosor bland flickor. I KP dömer de ut varandras stilar. Flickors inlägg kring hur man ska uttrycka femininitet återspeglar diskussioner som ägt rum på senare år mellan vuxna feminister med skilda uppfattningar om modets och modefotografiers betydelser för

kvinnors identiteter. Vissa finner fortfarande teorierna om den manliga blicken högst relevanta, medan andra har föreslagit att modefotografier har potential att destabilisera köns kategorier och att kvinnor, genom postmodern lek med roller, kan använda modet för att skapa mångfaldiga och mångtydiga feminina identiteter (Crane 2000:203ff). En inriktning på framtida forskning om "sexualiserande flickkläder" kan bli att försöka förstå mer om hur flickor förhåller sig till de här feministiska diskussionerna.

Debatten i KP har dock visat att de olika ståndpunkter flickor har inte bara rör ambivalenser relaterade till deras "blivande till kvinnor", utan de kan också hänga samman med att de ska hävda sig väl i barngruppens sociala relationer som "varande barn".

Även om samma teman är aktuella i diskussioner kring kläder bland vuxna kvinnor och flickor så finns barn i vissa sammanhang där bruket av stringtrosor ingår i åldersspecifika materiella praktiker – t.ex. på skoldiscot eller i skolklassen som byter om i gympasalen. Utan att glömma bort att barns meningsskapande kring kläder är sammanvävt med vuxnas tycker jag att vi genom etnografiska studier bör utforska de komplexa mönster av underordning av flickor respektive utövad "girl power" som dagens flickmode kan spela roll i. Vi kommer då förmodligen att upptäcka fler ambivalenser som flickor i dag bearbetar med hjälp av kläder. Och vi kommer kanske att fortsätta upptäcka åsikter om kläderna som inte kan förklaras utifrån tillhörigheter till de "stora kategorierna" vuxen/barn och kön, medan istället andra mer subtila kategoriseringar, maktspel och samspel inom barngrupperna kan komma att framstå som mer betydelsefulla.

NOTER

- ¹ Källmaterialet när det gäller vuxnas åsikter om vad de ser som sexualiserande flickkläder är ett hopplöst av nio insändare till dagstidningen Göteborgs Posten, från åren 1999–2003.
- ² Femmanhuset är ett köpcentrum i centrala Göteborg.
- ³ Psykoanalytiskt inspirerad feministisk forskning har ibland beskyllts för att se varje man som en potentiell våldtäktsman. I de texter jag refererar till garderar sig författarna mot sådan kritik. Gittins gör i slutet av sin bok klart att bara vissa människor begår övergrepp mot barn – detta genom att hon talar om "we" och "they". De är "the pervers" och vi är dem som måste diskutera hur vi ska förhålla oss till de perversa. Hon önskar att vi både ska lyssna till dem som begår övergrepp och skärskåda oss själva – för att blottlägga kulturens motsägelser när det gäller synsätt på begär och sexualitet (Gittins 1998:207). Walkerdine gör en distinktion mellan "seduction" (förförelse) och "abuse" (skymfande). Förförelse innebär att "kulturens fantasier" vävs runt den enskilda flickan, hon dras in i vuxnas fantasier kring sexualitet. T.ex. tillfällen då flickor kläs upp i utmanande kläder för att uppträda. Walkerdine tar upp att förförelse visserligen både kan handla om makt för flickan och om exploatering av henne – men hon betonar att det inte är skymfande (Walkerdine 1997:183).
- ⁴ För en kort beskrivning på svenska av vad denna innebär se Johansson 2000:38–46.
- ⁵ Kläder, utseende och smink togs upp i fem längre reportage och i drygt ett femtiotal av KP:s alla korta insändare under åren 2000 och 2001.
- ⁶ Bufalo är ett slags skor.

LITTERATUR

- Brembeck, Helene & Johansson, Barbro, 1997. "The commercialization of childhood." I: *Ethnologia Europea* 27:1997.
- Buckingham, David, 2000. *After the Death of Childhood: Growing up in the Age of Electronic Media*. Cambridge: Polity Press.
- Crane, Diana, 2000. *Fashion and its Social Agendas: Class, Gender and Identity in Clothing*. Chicago/London: The University of Chicago Press.

- Davis, Fred, 1992. *Fashion, Culture and Identity*. Chicago: University of Chicago Press.
- Featherstone, Mike, 1994. *Kultur, kropp och konsumtion*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings bokförlag Symposion.
- Gittins, Diana, 1998. *The Child in Question*. New York: St. Martin's Press.
- Hirdman, Anja, 2001. *Tilltalande bilder: Genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och FIB Aktuellt*. Stockholm: Atlas.
- Johansson, Barbro, 2000. *Kom och ät! Jag ska bara dö först... Datorn i barns vardag*. Göteborg: Etnologiska föreningen i Västsverige.
- Majer O'Sickey, I., 1994. "Barbie Magazine and the Aesthetic Commodification of Girls' Bodies." I: Benstock & Ferriss (eds.) *On fashion*. New Brunswick/New Jersey: Rutgers University Press.
- Mc Veigh, Brian J., 2000. "How Hello Kitty commodifies the Cute, Cool and Camp: 'Consumtopia' versus 'Control' in Japan." I: *Journal of Material Culture* vol. 5 (2).
- Mulvey, Laura, 1975. "Visual Pleasure and Narrative Cinema." I: *Screen* vol. 16 no 3 1975.
- Postmann, Neil, 1982. *The Disappearance of Childhood*. New York: Delacorte Press.
- Thesander, Marianne, 1994. *Det kvinnelige ideal: Kropsidealet i den vestlige kultur 1880'erne–1990'erne*. Köpenhamn: Tiderne Skifter.
- Walkerdine, Valerie, 1997. *Daddy's girl Young Girls and Popular Culture*. Houndmills/Basingstoke/Hampshire and London: Macmillan Press Ltd.

SUMMARY

*To Young for String Briefs?
Adult's and Children's Debates
on "Sexy" Girl's Clothes*

Girls' clothes – especially string briefs – seen by adults as sexualizing fashion are debated among both adults and children. In this article letters to the editor of a daily paper, written by adults, are seen as connected to a large discussion about the threats against childhood. For many adults what they see as sexy garments for girls become examples of how sexual expressions from the adult world takes innocence out of childhood. Maybe adults would be less afraid if they knew how children themselves interpret girls' fashion? That question

came up inspired by the so called new childhood research – where children are seen as active in creating their own meanings on different phenomena. The second half of the article is about string briefs as debated in the Swedish children's magazine "Kamratposten". The analysis here draws on the sociologist Fred Davis' theories that people through their use of clothes do not express their feelings of an inner personal identity, but first and

foremost express and work on different ambivalences regarding social identity. Girls seem to debate and use string briefs to work on ambivalences about age and maturity, being a "groupmember" or not, the esthetisation of the body and about how to express femininity. Partly the garment is used within age specific material practices, but the debate also reflects different adult feminist standpoints on fashion.